

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe o lună . 2 "
Nrul de Duminecă
Pe un an . 4 Cor.
: Pentru România și :
America . . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferenc-utca 20.
—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Aspirațiuni și scopuri.

De Ioan Slavici.

I.

În viața comună evenimentele se pregătesc și se desfășoară de cele mai multeori încetul cu încetul și astfel succesul atârnă mai ales dela statornicia și dela îndelunga răbdare, cu care sunt urmărite scopurile. Adeseori mai multe generațiuni de-a rândul au să lucreze cu încordarea tuturor puterilor lor și cu mari jertfe pentruca în cele din urmă, poate în urma unei împrejurări neprevăzute, să urmeze mulțumirea trecătoare a succesului. De aceea n'avem să perdem niciodată din vedere aspirațiunile celor ce-au purtat lupta națională înainte de noi și scopurile, spre care ne-au îndrumat ei, căci în viața popoarelor numai munca continuată cu stăruință poate să dea roade și noi cei de azi nu suntem inițiatori, ci numai continuatori ai lucrării de mult pornite.

N'avem s'o perdem aceasta din vedere mai ales acum, când stăm cu toții cu gândul îndreptat spre sufragiul universal.

Mulți vor fi stat pe gânduri când sufragiul universal a fost pus în programul partidului național român. Li se pare, poate, prea îndrăzneată cererea aceasta, un lucru deocamdată imposibil, poate chiar primejdios, pe care-l admit numai pentru un mai depărtat viitor cu împrejurări schimbate. Iată însă că în urma dorinței exprimate de înțeleptul nostru monarh a sosit timpul, ca introdu-

ceră sufragiului universal să fie chestiune de cea mai arzătoare actualitate, încât cu drept cuvânt toate gândurile noastre sunt îndreptate asupra împlinirii acestei dorințe cuprinse în programul nostru.

Nu vom fi câștigat cu toate acestea, dacă vom fi obținut sufragiul universal, nimic pozitiv, ci numai puțința de a urma în condițiuni mai priincioase lupta purtată în vederea altor scopuri de un caracter pozitiv.

Încă sunt acum o sută și mai bine de ani, în timpul împăratului Leopold II., românii s'au unit cu toții prin frățescă legătură, ca să scape biserica lor de sub a-suprirea celor de altă lege și 'n timpul domniei mai binecuvântate a împăratului Francisc Iosif I. — după stăruințe de peste șapte-zeci de ani, au ajuns, în sfârșit, să-și vadă dorința împlinită. E lege cu putere deplină, că românii au să-și chivernisească ei înșiși și numai după alor bună chibzuință treburile bisericești și că nimeni nu are căderea de a se amesteca în treburile lor bisericești nici chiar voind să le facă vre-un bine, la care ei înșiși nu râvnesc.

Țin românii să aibă sufragiul universal pentru ca să poată apăra cu mai multă tărie acest drept câștigat de părinții lor și să înfrunte mânia celor ce ar voi să l-știrbească ori să-l calce chiar.

Țin înse cu atât mai vârtos, cu cât de dreptul acesta e legat și dreptul de a-și înființa, susține și conduce ei înșiși școlile și așezămintele culturale de tot felul.

Dreptul acesta, dela care atârnă fericirea copiilor și soarta neamului, nu au să-l câștige, căci li s'a garantat prin legi organice, și numai prin abuz și sub fel de fel de pretexte se amestecă guvernul ungar în treburile școlilor românești. — Sufragiul universal are să le dea românilor puterea de a l-impedeca s'o mai facă aceasta și în viitor.

Introducerea sufragiului universal în regatul ungar nu e chestiune de naționalitate, ci de dreptate și de ordine legală. Faptele petrecute în timpul cel din urmă câteva zeci de ani au dovedit cu prisos, că guvernul ungar, orișicare ar fi oamenii ce-l compun, nu are destulă pricepere, nici destulă autoritate, ca să impună respectarea legilor, ci, cedând celorce în virtutea actualului sistem electoral știu să-și facă majoritate în dietă, suferă să fie călcate legile, ba le răstălmăcește, le nesocotește ori le calcă și el însuși. E chestiune de existență pentru statul ungar, ca dieta să aibă o majoritate, care-l ajută, ba la nevoie îl silește chiar pe guvern să respecte legile și să impună respectarea lor. Luptându-ne dar pentru sufragiul universal, ne facem, mai presus de toate, datoria de cetățeni.

Așa a înțeles sufragiul universal și Coroana, care nu din considerațiune pentru unul ori pentru altul dintre popoare a cerut introducerea lui, ci pentrucă dela aceasta atârnă bunul mers al afacerilor publice și desvoltarea puterii monarhiei.

Îndeosebi românii mai au însă și alte cuvinte de a se lupta cu încordarea tuturor

FOIȚA ZIARULUI "TRIBUNA".

Obârșia Constanței.

Timpul legendelor.

De Ioan Adam. *)

Origina orașului Tomis, — Constanța de azi, — s'amestecă în trecut, până în misterele legendelor din antichitatea greacă. Orașul acesta mitic, a luat astfel parte la viața fantastică a eroilor și zeilor, pe vremea când poezia îmbracă în minuni faptele oamenilor.

Poveștile antice spun că eroul Iasone, s'a dus cu argonauții lui, până în țara Colchilor, la regele Aetes, ca să-i ceară lâna de aur a berbecului sacrificat acolo de Phryxus.

Regele bănuelnic și temător, cu toată puterea lui de stăpân peste o țară, nu știa cum să se scape de oaspeții aceștia nepoftiți. El auzise de isprăvile lui Iasone și de vitejia argonauților și atunci ca să-i piardă, i-a pus la niște încercări grele, făgăduindu-le că numai așa le va da comoara cea cântată.

Lâna de aur era la loc bun, căci era păzită de un balaur amarnic și Iasone știa că numai cu binele ar fi putut-o lua, de aceea s'a supus încercărilor.

Aetes a pus pe Iasone să i are un câmp, cu un taur care avea picioarele de aramă și suflă pe nări flăcări de foc, după care să samene apoi acolo dinți de balaur.

Încercarea era în adevăr periculoasă.

*) Din volumul: «Constanța Pitorească» de I. Adam, ce primim la redacție, reproducem acest întâi capitol.

În vremea aceasta însă, Medeea, fiica regelui Aetes, se îndrăgostește de fainicul erou grec și văzând că tatăl său vrea să-i piardă alesul, se hotărăște să-l scape ea din primejdie. Medeea pe lângă că eră fiică de rege și fată frumoasă, mai știa și fermece și făcea vrăjitorii. Ea intră în înțelegere cu fratele ei mai mic Absyrthe, ca s'o ajute să scape pe Iasone din pericol. Chiar în noaptea aceea au ieșit amândoi din palat și s'au dus la erou, căruia Medeea i-a dat un amestec fermecat, cu care să se ungă înainte de luptă, ca să-l ferească de arsurile flăcărilor suflate de taur.

Iasone numai de foc s'ar fi putut teme, — căci în potriua focului nu poate lupta nici ferul, — dar de sălbătăcia taurului, nu se îngrijă cu brațele lui vânjoase.

Fata vrăjitoare îi venise ca o trimisă a zeilor.

A doua zi eroul se scoală înviorat și voinic și după ce se pregătește de luptă cu farmecile Medeei, se duce la grajdul taurului năzdrăvan. Când s'au deschis porțile, bestia grozavă, a năpădit afară ca o sbucnire de vâlvătăi înăbușite, suflând într'una pe nări vârtejuri de foc. Iasone mândru și puternic, învăluit un moment de flăcări ca un brad aprins, se încordează hotărât și apucând taurul de coarne, îl plecă cu nările în pământ. Bestia suflă și gâfâie înlăntuită, gemând sub pumnii eroului, ca sub o stâncă prăvălită.

Iasone a silit taurul cel amarnic să are câmpul cerut, în spaima și mirarea regelui Aetes și al Colchilor strănși împrejur. Tot prin farmecile Medeei, — dinții de balaur semănați de Iasone pe câmpul arat, în loc să rodiască balauri amenințători, a odrăslit frați învrăjmășiți, cari se

sfășiau în de ei, de cum răsăriau din pământ, în loc de a se arunca asupra eroului dușmanit.

Cu toate aceste isbânde, Aetes, tot n'a vrut să dea argonauților lâna de aur.

Medeea, fata vrăjitoare, — cea fermecată acum de Iasone, uită de tată, de țara ei și adormind cu descântece balaurul păziilor, lăsă pe Iasone să-l omoare și să-i ia lâna de aur. Eroul stăpân pe comoara cea cântată, ia cu el pe Medeea și pe fratele ei Absyrthe și fug împreună cu ceilalți tovarăși pe corabia „Argos”. Ca să-și piardă urma, de frica regelui o apucă pe un drum nou, traversând marea către miez-noapte, în spre gurile Istrului.

Regele Aetes, când înțelege trădarea Medeei și vede hoția oaspeților, se avântă pe urma fugariilor, împreună c'o ceată de marinari colcheeni.

În străbaterea Pontului, dușmanii dela un timp mai-mai să se ajungă, căci dacă „Argos” sbură printre valuri, mânia lui Aetes eră deajuns ca să facă pe colchii lui, să vâsliască și mai înte.

Medeea văzând pericolul care se ținea răsunător de urma lor și știind că nimic n'ar putea opri în drum pe tatăl său, se gândește la o crimă stranie, pe care numai iubirea o poate face și eră. Ea îndeamnă atunci pe Iasone, ca să taie în bucăți pe Absyrthe și să-i împraștie membrele desprinse, pe țărmul mării de-acolo. Eroul îndeplinind grozava însărcinare, a atârnat capul și mâinile copilului de colțurile unei stânci dela mal.

Priveliștea aceasta negândită, a oprit pe Aetes din goana lui și-a dat răgaz fugariilor să se depărteze. Regele îndurerat, a strâns bucățile împrăștiate ale lui Absyrthe și plângându-și amar

puterilor sale pentruca sufragiu universal să fie introdus cât mai curând și în cea mai curată formă a lui.

Sunt aspirațiuni firești și legitime, care s'au dat pe față ca vechi dorințe în timpul revoluțiunii dela 1848 și a căror întrupare s'a și început în timpul dela 1850 până la 1866, dar de atunci încocoace n'au mai fost urmărite, încât par a fi chiar uitate și părăsite — fiindcă în împrejurările create de pactul dualist erau zadarnice silințele în ceea ce le privește.

Creată odată legea pentru introducerea sufragiului universal, se va reîncheie cu nădejde de isbândă lupta pentru realizarea acestor vechi dorințe și, dacă nu românii azi în viață, fii și nepoții lor vor avea în patria lor zile mai fericite, viață mai ferită de nevoi și mai mult răgaz pentru lucrarea culturală, care ea singură compensează ostănele vieții.

Adunarea de popor din Lipova oprită. *Primum din Lipova pe telefon: Fruntașii naționaliști din Lipova au lansat alaltăieri o convocare la o adunare de popor fixată pe azi Sâmbătă la orele 2 după prânz. Azi însă autoritățile au oprit adunarea. Motivarea este făcută astfel, încât adunarea nu poate fi ținută nici Duminecă nici în vre-o zi de sărbătoare.*

Din pricina asta convocării adunării au amânat adunarea și nu vor lua hotărâri decât după ce va sosi răspuns la recursul ce au înaintat ministrului.

Intrevederea Aehrenthal Tittoni. Ziarul »Fremdenblatt« află că dl Tittoni a sosit astăzi la Moravia, unde e oaspete al principelui Frasso Dentice. La începutul lui Septembrie, domnul Tittoni va pleca la Salzburg unde, în ziua de 4 Septembrie se va întâlni cu baronul Aehrenthal.

Apărarea ungarilor în Ardeal. Toți deputații unguri ai Ardealului s'au întrunit zilele acestea într-o conferință la Odorhei spre a lua hotărâri pentru stăvilirea mersului înainte al »națio-

nalităților« adică românilor. S'a luat hotărârea de a cere guvernului crearea unei legi de colonizări și construcția mai multor linii ferate prin săcuime. Se va cere încurajarea industriei printre săcu și o acțiune împotriva alcoolismului. Contele Ștefan Bethlen a fost încredințat de a convoca în caz de nevoie pe deputații Ardealului la o nouă conferință.

Mare adunare poporală. Alegătorii români din cercul Cristianului vor ține azi — 30 August — la Săliște o mare adunare poporală, în favorul sufragiului universal. Vor vorbi deputații: Iuliu Maniu, Alexandru Vaida-Voevod și fostul deputat al Cristianului, dl Comșa.

Dl D. Sturdza la cancelarul Bülow. Din Berlin se telegrafiază că primul ministru al României dl D. Sturdza va vizita în curând pe cancelarul Bülow la Norderney.

Darea de seamă a deputatului Alexandru Vaida în Zlatna.

Valea Ampoiului liniștită și tăcută strălucește în lumina aurie a soarelui. Drumul de țară se întinde ca un șarpe, încolăcindu-se pe la poalele dealurilor, sărind peste torente, urcând maluri, scoborând văi pierzându-se departe prin desigurii de pădure.

Valea Ampoiului, a îmbrăcat azi haină de sărbătoare. Reprezentantul din casa țării a ținuturilor acestora istorice a venit să-și dea seamă de activitatea sa. Toate inimile s'au deschis, zimbetul tuturor pare că e mai vesel. — Momentul revederii acoperă cu 'n vâl de seninătate proza mizeriilor fără număr.

Intâmpinarea dlui Vaida n'a fost pompoasă, treasuri n'au răsunaț, banderile nu l-au petrecut în fuga nebună a cailor. Alaiurile acestea nu se potrivesc nici cu firea noastră, nici cu situația noastră. Pompa este poleiul deșertăciunii. Dar a fost cu atât mai sinceră, curată, pornită din inimă de frate.

În vremile primelor dibuiri de navigațiune, corăbierii nu poposiau și nu fondau colonii, decât pe țărmurile smăcinate și rupte de golfuri naturale, ocrotite, — căci pe atunci nu se puteau face lucrări de apărare, care să învingă natura.

S'o fi întâmplat ca navigatorii primitivi, plecați din Milet și de pe aiurea, să dea peste malul îmbucătățit și primitiv dela noi și să fondeze o colonie comercială, care a devenit cu timpul înfloritorul Tomis, adevărat cel pus pe un mal îmbucătățit.

Constanța noastră de azi, cu trecutul îndepărtat al Tomisului, ale cărui legende le-a moștenit, ne leagă de amintirea uriașă a lui Homer, readucând între noi poezia timpurilor primitive, când geniul și gloria se împărțeau de către zei, între eroi și rapsozi...

Totuși timpul legendelor eroice n'a trecut cu totul, căci intrarea românilor din zilele noastre în vechea lor stăpânire, ia și ea proporțiunile unei legende miraculoase.

Portul și orașul, cu ajutorul podului de peste Dunăre, s'au deschis deodată ca într-o feerie visată și ceea ce s'ar fi părut mai înainte un basm născocit, strălucește azi într-o desăvârșită realitate, ca o podoabă neîntrecută, prinsă pentru veșnicie, în cadrul de piatră al zăgăzurilor dela mare.

A fost un românesc »Bine ai venit« urmat de-un tot atât de românesc: »Bine v'am găsit!« Sute de români, împiedecați de a veni la Zlatna, în frunte cu conducătorii lor așteptau prin dreptul satelor presărate pe tot drumul dela Alba-Iulia și până la Zlatna, sosirea mult iubitului lor deputat. Câteva vorbe schimbate în treacăt, nenumărate strigăte de »Să trăiască«, și toți rămăneau mulțumiți. A fost o cale triumfală. Dl Vaida venia însoțit de dl dr. T. Mihali, președintele clubului parlamentar.

Adunarea s'a ținut în sala cea mare a ospătăriei comunale din Zlatna, frumos decorată cu frunză verde. Președinte al adunării a fost aclamat cu însuflețire părintele Beșa. O comisie exmisă invită apoi pe deputatul cercului la adunare. În mijlocul nesfârșitelor urale dl dr. Alexandru Vaida înțovărășit de dl dr. Teodor Mihali intră în sala tixită de lume, urcă tribuna și-și rostește discursul.

Iată-l în resumat:

Iubiți alegători!

Multe greutateți au trecut peste noi de când am fost în mijlocul D-voastră și până astăzi. Ni-s'a aruncat în față că am fi trădători, că altfel vorbim aici înaintea D-voastră, altfel vorbim către popor și altfel în parlament. Spuneți voi, dacă am fost vre-odată agitator fără suflet. Aș fi de mult în temniță, dacă învinuirile cari mi-se aruncă în față ar fi adevărate. Cu inima deschisă de om cinstit am spus acolo tot ce trebuia să spun, tot ce datoriam era să spun. Am arătat pericolul, care amenință poporul nostru și țara noastră. Am arătat că drumul, pe care l'au luat coaliția duce la dezastru și ruină. Fără sfială am spus adevărul și asta mi-a fost greșala. Unii nu m'au înțeles, alții n'au vrut să mă înțeleagă. Dar să aruncăm vâlul uitării peste toate, așa după cum eu demult 'am aruncat. Vă mulțumesc că pe atunci, pe când toți m'au părăsit, v. i. iubiții mei alegători, ați stat lângă mine și asta mi-a oțălit puterea. Dragostea voastră mi-a oțălit dragostea mea față de lupta pentru drepturile neamului nostru.

Multe greutateți a întâmpinat formarea partidului nostru și nu mai puțin susținerea lui. Înțelepciunea președintelui dlui Dr. T. Mihali, care m'a însoțit pe mine aicea în mijlocul vostru, a răzbit să ne țină la olaltă. Am luat poziție îm-

soarta blăstămată și-a îngropat odrasla ucisă acolo pe malul mării.

Colchii cari însoțise în goană, pe regele Aetes, au colonizat pe colțul acela de mal și au fondat orașul Tomis, al cărui nume e tras din vorba grecească — a îmbucătăți, — adică locul unde s'a îmbucătățit trupul nenorocitului fiu de rege. Slugile acestea credincioase, au înălțat pentru pomenire, deasupra mormântului lui Absyrthe, movila cea mare dela marginea de sus a Constanței, pe care turcii au numit-o Avratük-tépe, iar romanii Ponticum. Ovidiu pomeneste și el de această legendă: »Inde Tomis dictus locus hic, quia fertur in illo membra soror fratris conscuisse sui« (Acest loc a fost numit apoi Tomis, fiindcă acolo se zice că, o soră a tăiat membrele fratelui său).

O altă legendă atribue fondarea orașului Tomis, unui erou închipuit care s'ar fi numit Tomos și pentru pomenirea căruia sau bătut și monede, cu inscripțiunea:

TOMOS KTIETIE

adevărat Tomos ctitorul, fondatorul orașului.

N'avem și noi pentru București, legenda lui Bucur? Totuși numele de Tomis ascunde în etimologia lui și origina orașului:

Amintirea uriașă a lui Homer, cu toată lumea eroilor și legendelor dela început, nu s'ar găsi străine și străntorate, în înconjurul mării, îndeplinit de români la Constanța.

Toată poezia își are și adâncul ei. Jasone, pentru ca să cucerească lâna de aur a berbecului mitic, — care simbolizează tendințele primitive de extindere și cucerire economică ale grecilor, — a călcat peste toate greutatețile, scumpind jertfa lui, cu prețuri unei iubiri și cu sângele unui frate nevinovat.

Simbolul e îngrozitor, criminal, dar cadrează voința și instinctul de viață a celor cari înving.

Jasone a cucerit lâna de aur pentru el și pentru gloria și mândria neamului helen. În cucerirea noastră nouă, prin care am smuls valurilor mării și împrejurărilor, o comoară tot așa de scumpă, — cu jertfe de sânge frătesc și sfertări de eroi, — nu trebuie să uităm că simbolul e al nostru și pentru noi, ca să nu se zică că Jasone cel nou, după ce-a cucerit ca un erou lâna de aur, a aruncat-o neștiutor pe umerii unui trecător străin.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa — mester de monumente și pietre de almitir. —

Fabricație proprie din marmură, granit, soayit, labrador etc., din pietre de marmură magazinul se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25. Căminul și magazinul central: Kolozsvár, Dézsma-ut. nr. 21. Telefon 662. Filiale: Nagyvárád, Nagyzeben, Déva și Bánputak.

potriua tuturor legilor rele, atât pentru noi cât și pentru întreaga țară. Am votat cu guvernul legea igienei publice. (Aici dl deputat face istoricul acestei legi arătând starea înapoiată în igiena publică a țării, citând cifre statistice proporționale despre imensa mortalitate a copiilor etc. etc.)

Legile școlare ale ministrului de instrucție Apponyi le-am combătut cu toată vehemența. Sunt legi rele chemate să facă daună școlii și neamului nostru. Ideea desnaționalizării cu forța pe cât e de stricăcioasă pe atât e de imposibilă. Avem de ex. pe românii Istrieni, cari o mână de oameni, și-au menținut naționalitatea lor împotriva tuturor opțiunilor de cutropire. Și dacă pe ei n'au fost în stare să-i desnaționalizeze nici forța nici viclesugul, cum va fi posibil oare să ne desnaționalizeze pe noi, un popor de peste 3 milioane.

Regulamentul camerei a fost schimbat astfel, ca prezidentul camerei se dispună de libertatea cuvântului așa după cum el voește, și prin mijlocul acesta să li-se dea în mâna cel r dela cârmă putere nețărmurată de a guvernă numai și numai după chibzuiala lor. Am luptat împotriva acestui regulament și ne-am făcut în chipul acesta noi, trădători de patrie. apărătorii cei mai sinceri ai constituției țării acestea.

Tot în sesiunea aceasta s'a încheiat învoiala (pactul) cu Austria. Câtă vreme cei astăzi la putere erau în opoziție, susțineau, că contribuțiile noastre la cheltuielile comune sunt prea mari; că Austria ne stoarce, că puterea noastră economică fiind mai mică ar trebui ca și contribuția să fie redusă, dar ajungând la putere s'au scimbat la față. Contribuția a fost ridicată, învoiala încheiată cu paguba Ungariei. Și în lupta aceasta am rămas singuri și iarăși ni s'a imputat, că nu suntem patrioți, ci trădători de patrie.

La mari succese nu am ajuns, dar nici odată nu am făgăduit mai mult, decât că vom lupta pentru drepturile noastre. Lupta e grea, începutul e greu, dar avem nădejde, că lupta ce am început-o o vom duce-o și la biruință. Mulți vor zice: ce folos avem de Mihali, Maniu, Vajda etc? Câtă vreme neamul nostru e reprezentat așa de slab în parlament, nici nu vom putea s'era mari rezultate practice. Trebuie deci să tindem, ca să fim reprezentați după valoarea noastră, așa după cum numărul nostru o pretinde. Noi ne-am legat, să ducem lupta și nu cer să vie cu mine decât aceia, cari se mulțumesc cu atâta, cu lupta. Vrem să-i aducem pe stăpânitorii de astăzi la convingerea pacii, dar nu vrem o pace așa precum încheie domnul cu sluga, vrem pace cinstită vrednică de două popoare libere și cinstite.

Multe s'au scimbat în țara aceasta în ziii din urmă. V'aduceți aminte. ce luptă se încinsese împotriva mea, pentru Verner, instrumentul lui Tisza. Pe vremea aceea toți strigau: »Trăiască Tisza«. Vremile s'au schimbat. Astăzi nimeni nu se gândește la el; astăzi se strigă »Trăiască Kossuth!«. Dar desamăgirea începe să crească și față de acest idol. Nici Ungurii nu mai strigă ca mai înainte și mâne v r fi dați și ei uitării. Noi am rămas neschimbați ca și atunci, și acum. Noi luptăm nu pentru favoruri ci pentru dreptate și în această luptă am rămas neșovăitori.

Majestatea Sa ne-a făgăduit o lege electorală cinstită. Și nădăjdăm că legea va fi așa după cum voința Maj. Sale o dorește și nu după cum contele Andrassy o vrea. În cine să te încrezi, dacă nu în cuvântul împăratec? Cuvântul împăratec trebuie să fie sfânt.

Poate pentru ultima dată vor izbuti împotriva voinței Prea înalte, dar apoi când vom începe din nou lupta, noi vom fi aceia cari vom dicta legea. În parlament suntem puțini, afară suntem mulți. Astăzi nici Maghiarii nu mai sunt unelte. Și ei se destăpătesc din stăpânirea unei clice conduse de interese de castă. Cu ei vom duce lupta mai departe. La Békés-Csaba și-a adunat Achim András pe Maghiarii săi, ca să se sfătuiască ce să facă în interesul poporului. Au fost și doi de ai noștri acolo Vlad și Hodja; și-acolo în mijlocul pusteii au fost sărbătoriți și aclamați de adevăratul popor maghiar, doritor de drepturi. Akim are la spatele sale cu mult mai mulți maghiari decât un Andrassy sau Kossuth. Pe valea Ampoiului oameni mai au cât de cât pământuri, pe Alföld sunt însă ținuturi întregi în cari țărani maghiari n'au decât 500 până la 1000 de jugăre la olaltă. Oamenii aceștia sunt siliți să facă și astăzi muncă de robotă, ca să nu

moară de foame. Suferința și năcazul îi leagă pe cei năcăjiți. Umăr la umăr cu ei vom duce lupta.

La toamnă va veni proiectul pentru legea electorală. Vă cerem sprijinul dumneavoastră în lupta grea ce ne stă înainte. Și eu voi cere aducerea votului universal nefalsificat, dar voi cere aceleași drepturi și pentru femei.

Multe femei rămân văduve, femei vrednice cari își susțin casa lor cu hărnicia lor, cari au aceleași năcazuri și greutate; pe de altă parte sunt mulți bărbați trântori, bețivi. De ce aceștia să aibă drepturi până când femeia harnică să nu aibă. Prin orașele cu fabrici părinții pleacă de dimineață la lucru, copiii sunt siliți să rămână singuri acasă, ce se alege de ei? Comerțul de femei bântue cu toată furia. Mizeriile și rușinea aceasta le vom șterge numai dacă și femeile vor ajunge în parlament. Bărbații în zădar strigă. Numai femeia poate înțelege și smți miserile acestora sociale, numai femeia va putea lupta cu tot focul pentru dețurarea lor.

Pe lângă multele năcazuri, ce le avem azi-mâne va izbucni și lupta confesională. Legea pe care ministrul cultelor Apponyi o prepară, duce direct la deslănțuirea furiei confesionale. Vă cer dreptul de a lupta în contra astorfel de legi nesocotite. Ce ar fi dacă ar izbucni luptele confesionale prin comunele cu câte 4, 5, 6 confesiuni. Dezastrul ce va urmă nu este de prevăzut.

În lupta grea, pe care am dus-o, ne-a stat în ajutor însuflețirea noastră și pe lângă ea în primul rând presa noastră. Astăzi presa e arma cea mai puternică în ducerea luptelor politice. Nu pot să nu-mi aduc aminte, că în acesta, unul dintre organele de publicistică »Gazeta Transil.« a ajuns o neobicinuită vârstă în țara aceasta, vârstă de 70 ani. Felicităm din toată inima »Gaz. Transilvaniei« și pe valorosul ei director (strigăte nenumărate »să trăiască«). Sprijiniți cu toții presa noastră, abonați foile noastre. Ele luptă cu re-ajunsuri mari. Nenumăratele procese de presă tind, ca să le ruineze, iar noi singuri fără ajutorul d-voastră nu vom isbuti să le susținem.

Lupta cea mare de acum se începe. Avem nădejde. (O voce: Dumnezeu și Maica Precastă să vă ajute!) că vom triumfa. Pe noi nu ne conduce alt dor decât ca încetul cu încetul s'ajungem să dobândim drepturi pentru poporul nostru. Duceți le tuturor femeilor noastre și bătrânilor rămași acasă, dragostea noastră, spuneți-le că nu v'am mințit niciodată. Același dor ne va călăuzi și de aci înainte, câtă vreme ochii voștri plini de dragoste vor fi îndreptați în spre noi: dorul luptei sfinte pentru drepturile acestui popor!«

Vorbirea dlui Dr. Mihali.

În mijlocul unui entuziasm sincer urcă tribuna dl deputat Dr. Teodor Mihali. Aduce salutul său și al alegătorilor săi din cercul Ileanda-mare, adunării dela Zlatna.

Sunt fericit — zice domnia sa — de câte ori viu în mijlocul poporului. E singura ocazie când putem schimbă vederi despre soarta noastră și soarta țării acesteia. Am hotărât ca în vederea votului universal să ținem adunări dând expresie voinței noastre. Poate că nu se va realiza nădejdea noastră, căci deși Impăratul voește introducerea votului universal, fel de fel de sfetnici îl informează fals, retac adevărul, iscodesc neadevăruri, încercând să-i submineze intențiile curate. Am merge noi înșine la treptele tronului, dar tronul e încunjurat de guvernul acestei țări, peste care nu putem răzbi.

Datoria noastră este să ne adunăm cât de des să cerem, să strigăm. Copilului care nu plânge nu i-se dă de mâncare și plângeri avem multe. Doară, doară, strigătele noastre vor străbate prin aer, veștile despre noi se vor răspândi peste tot rotogolul pământului și vor ajunge și la urechile celor chemați. Noi trebuie să mergem înainte pe calea apucată. Vă mulțumesc că ați venit aici în număr atât de impozant să Vă spuneți durerile Voastre. Luptele purtate au fost grele.

Am respins orice oferte de ale guvernului prin cari cercau în chip șiret să ne momească și să ne abată dela calea luptei bărbătești. Vă întreb pe Voi că oare sunteți mulțumiți cu starea Voastră ori nu, căci de câte ori ne ridicăm glasul pentru suferințele Voastre ni-se zice: az az áldott nép. az jó. (Nu, nu, nu!). Ei nu Vă cunosc pe Voi, căci nici unul nu-și ia osteneala să se coboare în mijlocul Vostru.

Constituția ne dă dreptul de interpelare, iar interpelărilor în senzul legii trebuie să li-se răspundă după un termen hotărât. Acolo sunt procesele verbale ale camerei, de unde se vede că interpelărilor făcute acum 3 ani, nici astăzi nu li-s'a răspuns. Iată cum se calcă în picioare drepturile parlamentare, iată cum se calcă în picioare constituția.

Nu odată i-am spus ministrului președinte de păsurile noastre. Iar el mi-a răspuns: »Eu singur nu pot face nimic. Chestiunea stă în puterea ministrului de resort«. Am colindat apoi pe la ministrul de resort, iar acesta mi-a răspuns, că afacerea o poate aplană numai consiliul de miniștri și așa mai departe.

Dl Dr. Mihali și ministrul de justiție Günther.

Nu de mult m'am adresat ministrului de justiție Günther întrebându-l, că nu s'ar putea oare ca deodată cu tâlharii și făcătorii de rele cari se grațiează de Majestatea Sa din incidentul jubileului, să se grațieze și întemnițării și condamnării politice. Și știți ce mi-a răspuns înaltul ministru? »Frate e imposibil. Bătrânul nu vrea să știe nimic de astfel de lucruri.«

M'am uitat lung la el, surprins de atâta îndrăzneală, zicându-i: »Naiv mai crezi că sunt. S'ar putea oare ca Majestatea Sa să grațieze criminali ordinari întemnițării pentru laesa de Majestate, iar pe bieții noștri prizonieri politici nu? E ridicol«. În chipul acesta încearcă cei cari priia lege sunt chemați să poarte răspunderea actelor domnitorului, să arunce răspunderea anomaliilor de felul acesta pe însuși capul încoronat.

Domnol Mihali trece apoi în revistă toate neajunsurile economice, toate piedecile puse în calea dezvoltării noastre economice prin interpretarea nejustă și forțată a legii. Ilustrează cu pilde luate din suferințele noastre și adevărul spuselor lui e în repetite rânduri subliniat de intreruperi de »așa-i, și pela noi« etc

Apoi continuă: Să vie domnii miniștrii în mijlocul vostru să se convingă de adevărul spuselor noastre. Mă voi închina, dacă se va adeveri că îndoielile lor sunt întemeiate. Dacă însă nu, au puterea în mână, și datoria lor e să îndrepte lucrurile. Nu zecile de jandarmi trimiși pela adunările noastre, nu arma ci credința religioasă susținută de preoți, ține în frâu acest popor, ca să poată fi guvernat. Deși nu putem veni cu rezultate mari dar fiți convinși că am făcut totul ce ne-a stat în putere. Analele parlamentului ne sunt mărturie.

Președintele mulțumește în numele alegătorilor dlui Vaida pentru darea de seamă și propune să se trimită următoarea telegramă de omaj Monarhului.

Cabinetului Majestații Sale Impăratului Francisc Iosif. I.

în Ischl.

Alegătorii și poporul român din opidul montan Zlatna și jur aduc Majestații Voastre tributul de devotament și loialitate neclintită venerând în Majestatea Voastră inițiatorul prea grațios al legii sufragului universal dela care toți cetățenii de drepturi ai Ungariei așteaptă un viitor mai fericit.

Părintele Christea propune apoi următorul proiect de rezoluție:

Rezoluție.

Alegătorii români ai cercului Ighiu ascultând darea de samă în adunarea din Zlatna Duminecă 23 Aug. ne exprimăm deplină mulțumire, încredere și dragoste față de deputatul nostru Dr. Alexandru Vaida. Atitudinea sa bărbătească și hotărâtă din sesiunea parlamentară trecută o considerăm de cea mai înaltă expresie a voinței noastre și felului cum cerem ca drepturile și libertatea noastră să fie apărate.

Cerem ca lupta începută să o urmeze și de aci încolo tot atât de deschis, vrednic și cinstit.

Sovăirile nu sunt arma unui popor conștiu de sine și de valoarea sa. Baza morală a luptelor noastre are să fie adevărul și curajul. Dragostea și încrederea noastră ne-

clintită va rămâne pe lângă iubitul nostru deputat câtă vreme va fi călăuzit de aceste principii.

Adunarea primește cu unanimitate, între urale la adresa dlui Vaida.

Părintele Fodorean prezintă spre primire următoarea moțiune :

Moțiune.

Poporul prezent în adunarea publică ținută în opidul montan Zlatna Duminecă în 23 August n. 1908, dă din nou expresie dorinței și așteptării sale ca votul universal să fie cât mai urgent înartit în lege și ca aceea lege să asigure tuturor cetățenilor drept de vot egal fără restrângeri, exerciat secret. — Introducerea votului universal în formă nefalsificată și arondarea justă și proporțională a cercurilor electorale le pretinde principiul egalității cetățenilor, care, de va fi știrbit, temelia statului întreg va fi slăbită.

Adunarea decide înaintarea unei adrese în acest sens către casa deputaților, cu compunerea acelei adrese încrede biroul; cu prezentarea pe deputatul cercului electoral.

Se primește unanim.

De încheiere președintele laudă ordinea și disciplina ce s'a respectat în decursul adunării. Poporul s'a reslătit apoi cu nădejdi întărite.

Din România.

Românii la congresul din Praga. După cum se știe, în ziua de 23 August, se va deschide la Praga, congresul internațional al Comerțului de comerț.

Din partea României vor lua parte la acest Congres dl G. G. Assan președintele Camerei de comerț din București, Chr. Sta covici secretarul aceleiași camere și Christodorescu secretarul Camerei de comerț din Constanța.

Supușii otomanii de toate naționalitățile din Capitală vor da Marți 19 a. c., în sala restaurantului Carpați, un banchet în onoarea Fx. Sale Hussein Kiazim Bey, ministrul plenipotențiar al Turciei, care după cum se știe a fost permutat la Washington.

Vor participa aromâni, sârbi, bulgari, greci, armeni, albanezi și turci.

Delegația aromână se va compune din 8 inși în frunte cu dl Leonte.

Lupta în comitate.

— Corespondență particulară. —

Adunarea generală extraordinară a congregațiunii comitatului Torontal s'a ținut în 24 Aug. a. c.

Cu plăcere am putut constata că, cu aceasta ocaziune — după o tăcere îndelungată — a dat în fine semne de viață și membrii români, cari represintă cele 90 de mii de români din comitat.

Punctul principal a ordinei de zi a fost adresa comitatului Trencin, către camera deputaților referitor la reforma electorală, cu aceea rugare, că votul universal să nu se extindă și asupra alegerilor congregaționale, ci pentru asigurarea supremației rasei maghiare în deosebi în comitatele alcătuite de naționalități, să rămână tot legea veche în valoare.

Primul orator dl avocat Dr. Gheorghe Miclea din Alibunar vorbește cu multă pricepere la obiect. Nu primește în numele partidului național român propunerea comisiei permanente, și propune o adresă către camera deputaților pentru introducerea grabnică a sufragiului universal, egal, fără restringere și secret, nu numai pentru alegerile dietale, ci și pentru alegerile membrilor congregaționali.

Tot la acest obiect a vorbit și dl avocat Dr. Pavel Obădeanu din Becicherecul mare, combă-

tând apucăturile vicecomitelui și făcând observarea, nimerită că dacă o națiune vrea să-și asigure supremația peste celelalte popoare din țară, să facă aceasta prin puterea ei de viață, dar nu cu ajutorul legilor. Să alătură și dânsul la propunerea dlui Gheorghe Miclea, cu acel amendament, că virilismul să se desființeze.

Deși aceasta propunere a fost respinsă (59 contra 8), totuși putem fi mulțumiți cu dobânda morală.

În acest comitat unul din cele mai corupte comitate din țară puterea este în mâna magnaților și a »gentry«-lor; singura opoziție, ca și în parlament, o formează numai cei puțin membri români.

Cu părere de rău am trebuit să constat, că atât șvabii, cât și sârbii, cari formează în comitat majoritatea absolută, nu desvolta nici o activitate.

În fine ari fi de dorit, ca la proxima ocaziune membrii români să se reprezinte, în număr mai complet.

O. P. R.

Dela frați.

Cuțovlahii și mișcarea electorală.

Mișcarea electorală în Turcia a început. Negocierile dintre comitetul tinerilor turci și creștini n'au dat până în prezent nici un rezultat satisfăcător. Pare că dintre naționalitățile din Macedonia, Cuțovlahii manifestă o mai mare sinceritate față de comitetul tânăr turc; ei cer numai aplicarea limbii naționale în școală și biserică și nădăjduesc să trimeată doi sau trei deputați în parlament.

Din străinătate.

Interviewul unui ministru sârb. Câteva ziare publică un interview ce s'a acordat de dl Milovanovici, ministrul sârb al afacerilor străine.

Dl Milovanovici și-a exprimat mulțumirea pentru restabilirea raporturilor comerciale cu Austro-Ungaria și a declarat că guvernul sârbesc este absolut străin de afacerea Nastici.

Ministrul a mai spus că Serbia privește cu cea mai sinceră simpatie mișcarea constituțională din Turcia.

Amnestie în Serbia. Noul ministru de justiție al Serbiei, dl Timotievici, îndată după ocurea postului său a elaborat un proiect de amnestie în favorul celor osândiți pentru delict de presă. Regele Petru a iscălit proiectul.

Apropiat război între Brazilia și Argentina. Londra. »Daily Cronicle« află din Brazilia, că acolo se fac pregătiri pentru un apropiat război cu Argentina. Agenții brazilieni umblă Europa și angajează ofițeri de cavalerie și artilerie pentru armata braziliană. Acești agenți cumpără de asemenea munțiuni pentru artileria braziliană. Ministrul de război din Brazilia, Tonseca, sosește zilele acestea în Europa pentru a angaja ofițeri europeni.

Portugalia pe pragul revoluției. Un bărbat de stat din Lisabona descrie situația politică din Portugalia în colorii foarte negre.

Republicanii sunt hotărâți să înlăture cum vor putea pe membrii în viață ai familiei regale, pe regele Manuel și pe regina mamă. Pressa republicană întărită populația la acte de brutalitate. Guvernul privește această mișcare, incapabil de a interveni. Regele și regina vor cădea probabil, încă înainte de sfârșitul lunii, victima revoltei ce amenință.

Prevederea puterilor europene față de Muley Hafid. Cercurile politice privesc situațiunea din Maroc cu liniște. Ele exprimă părerea să nu se înceapă prea de grabă un schimb de vederi pentru recunoașterea lui Hafid ca sultan, căci sunt de părere că puterea, care nu ar observa o atitudine rezervată, ar angaja grav răspunderea sa, dacă Hafid, care are nevoie de

puterile semnatare ale actului din Algeiras, ar fi recunoscut prea curând ca sultan.

Ar fi poate prea târziu să se obțină dela dânsul apoi garanțiile necesare pentru observarea acestui act și puterea care ar fi luat inițiativa recunoașterii lui Hafid, ar fi întru câțva răspunzătoare, față de celelalte puteri cosemnatoare, pentru aplicarea ulterioară a angajamentelor luate de Marocani față de Europeni. Pare deci preferabil a nu brusca evenimentele.

Se afirmă din izvor competente, că acest chip de a privi lucrurile este adoptat de toate puterile.

Muley Hafid va respecta actul dela Algeiras. Ziarele află din Tanger că legațiunea diplomatică din Tanger a primit o scrisoare a lui Muley Hafid, prin care declară că recunoaște actul dela Algeiras și ia răspunderea plăței datorilor magze-nului.

Pregătiri pentru o expediție franco-marocană. Londra. »Daily Telegraph« află din Tanger cum că se afirmă aci Francezii fac cu Abd-el Aziz pregătiri pentru o nouă expedițiune spre Maroc. Se înjghebează actualmente o mehală de 4000 oameni.

Musulmanii vor să masacreze pe creștinii. Constantinople. — Ziarul »Proodos« anunță că la Nigde, vilaietul Konia, musulmanii amenință să masacreze pe creștinii; aceștia caută adăpost în pivniți și puțuri.

Se observă cu toate eforturile tinerilor turci, majoritatea musulmanilor din Anatolia, excitată poate de funcționarii vechiului regim, se crede umilită de constituțiune.

Cei doi sultani din Marocco.

Evenimentele ce se desfășoară de câțva timp în acest imperiu al credincioșilor, ne fac fără de voie să ne gândim la poveștile din o mie și una de nopți.

Doi frați, amândoi sultani — unul însă recunoscut și protejat de conveniențele diplomatice, iar celalalt de majoritatea poporului, se dușmănesc de ani de zile și își întind curse, care de care ticluite în mod mai dibaci. În sfârșit soarta, sau mai bine zis, voința profetului, în ultimul timp a fost, ca sultanul pretins adevărat să fie nevoit a-și pleca fruntea în fața adevăratului sultan de mâine.

Telegrammele ne anunță complectă înfrângere a lui Abdul-Azis și proclamarea de sultan a lui Mulay-Hafid.

Dacă ar fi trăit alte vremuri, sârmanul Abdul-Azis nu iar fi rămas nimic mai bun de făcut decât să-și împacheteze lucrurile de preț: bicicleta și fonograful (fiindcă fostul sultan era un amic al civilizațiunii), să-și urce favoritele pe spinările câtorva cămile și să ia drumul deșertului...

Cum însă Marocul, ca orice țară fără stăpân, este stăpânită de mai mulți inși deodată, Abdul-Azis are motive puternice să nu desprecie cătuși de puțin de rezultatul luptei, și să aștepte dela francezi ceea ce profetul a refuzat să-i dea.

Și Abdel-Azis are cu atât mai mult dreptate, cu cât într-o anarhică țară ca Marocul, unde diferitele triburi nu cunosc altă autoritate decât interesul lor momentan, trebuie să treacă vreme îndelungată ca o victorie — fie ea chiar strălucită — să poată prinde un caracter definitiv.

Sunt cunoscute evenimentele care au determinat pe francezi să trimeată trupe în Maroc, să ocupe portul Casablanca, și nelncetat de atunci să se lupte aproape în fiecare zi cu fracțiuni de triburi răsvrățite.

Abdul-Azis deși tânăr și fără mult simț diplomatic, s'a declarat totuși amic al francezilor, care în schimbul acestei benevole prietenii sunt nevoiți a-l ține pe tron, opunându-l fratelui său Mulay-Hand, care este contra europenilor și reprezintă curentul naționalist.

Bufet cu mâncări reci. Toată noaptea deschis.

Avis!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am luat în primire localul „KIS PIPA“ din strada Salacz Gyula și adoptându-l din nou, lărgindu-i încăperile, și l-am prefăcut într-o cafenea modernă și

I-am deschis

supt firma de

CAFE EMKE

:: în ziua de 1 August ::

Principiul meu de căpetenie va fi de-a servi băuturi curate și nefalsificate, mâncări reci și de-a câștiga încrederea on. public prin serviciu punctual.

Avem localuri deosebite pentru societăți!

Zilnic va cânta un taraf de lăutari țigani de I-a forță.

Rog on. public să-mi frecventeze localul cât mai des

Weinberger Lajos,
proprietarul cafenelei „EMKE“.

In localul meu se vor găsi toate ziarele din țară streinătate la dispoziția onor. public.

◀ ■ Cea mai eficientă sursă de bani. ■ ▶

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public că în piața Árpád Nr. 5. am deschis un
birou pentru mijlocirea împrumuturilor de bani.

În sfera mea de activitate cad pământurile, case de dat în chirie, împrumuturi de plătit în rate, pe lângă etalonul cel mai mic, plasez cambiile funcționarilor, mijlocesc tot felul de afaceri referitoare la parcelări, cumpărări și vânzare de case pe lângă replătirea ulterioară a taxei.

Cu stimă:

Ludovic Vig,
birou mijlocitor de împrumuturi.
ARAD, Árpád-tér Nrul 5.

Prima fabrică de umbrele de ploaie și de soare, din **Sibiu**

RECOMANDĂ:

asortimentul bogat de umbrele de ploaie și de soare, fabricație proprie, dela execuția cea mai simplă până la cea mai complicată. Se primește asemenea umbrele de îmbrăcat din nou cu stoffe de calitate cea mai bună ce o are în depozit, cu prețuri favorabile. Solicită încrederea on. public:

J. Oestreicher, fabricant de umbrele. -
Sibiu, Grosserring 18.

Magazin de mașini de cusut, biciclete și mașini de vorbit.

LADÁNYI IZSÓ Temesvár

Belváros, Zápolya-u. edificiul seminarului rom. catolic,

Telefon 577. Telefon 577.

O mulțime de scrisori de recunoștință. Marfa cea mai bună. Prețuri de mărfa. Plătire în rate fără ridicare de prețuri.

Mașini de cusut Singer veritabile, cu luntriță în formă de roată, mașini de cusut Central-Bolin. Mașini de cusut pentru pantofari cu brațul în stânga. Mașini de cusut Cilindrice (cu capde colibră).

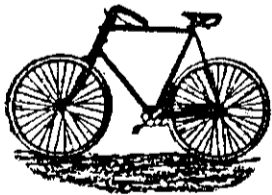
Cele mai bune biciclete și părți constituanțe

Fonografe cu 7 coroane.

Gramofoane dela 18 cor. în sus.

Plăci veritabile „angyal“ și „favorit“, plăci cu două fețe mare asortiment, cântece maghiare, germane, românești și sârbești. Inregistrări dela Svachim, Caruso, Melbor, Scotti, Slezak, Kurz, Hegedüs, Göndör, Gyárfás etc. Corfescu, Ionescu, Ștefănescu.

Suluri de fonograf «Columbia» a 1:30 cor.

KÉZSMÁRKY J. Prima întreprindere de pompe funebre din Arad

Biroul central și magazinul de modele, strada Weitzer

:: János, palatul minoriilor, lângă posta centrală. ::

Depozitul principal: Maros u. 2 sz. casa proprie.

Telefon 465. Telefon 465.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public. că am înființat cu ziua de azi o întreprindere de pompe funebre bine asortată co-răspunzător cerințelor de azi.

Aranjez înmormântări în loc și în provincie cu cea mai mare pietate, după sistemul studiat în cele mai mari orașe din țară și din străinătate, dela cele mai simple până la cele mai luxoase cu prețuri estime fără concurență.

Toate mormântările se săvârșesc prin prezența mea.

Arad 1908, 1 Iunie.

Cu distincă stimă

Kézsmárk J.

☞ **Acuma a sosit** ☞

Untura de pește proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

≡ **Prețul unei sticle 2 coroane.** ≡

Contra

supărărilor reumatice
este escelentă

Spiritul Reuma

Incercat de atâtea ori cu succes.

≡ **Prețul unei sticle 80 fileri.** ≡

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás
Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

**Magyar Elelmiszer-szállító Részvénytársaságá
nyilvános hűtő- és fagyasztó raktárháza.**

(Depozitul public frigorifer al societății ungare
pentru furnisarea alimentelor.)
Budapesta, IX., in strada Tóth-Kálmán nr. 8-10.
Telegrame: Telefon: Biroul central:
Consumus Budapest. 25-02 V., Nagykorona-ut 17.

Atragem atențiunea on. public asupra marelui nostru
depozit frigorifer (având încăpere de 600 vagoane de
mărfuri) construit după toate euceririle tehnice moderne
in care se păstrează tot felul de alimente precum carne
proaspătă, untură, slănină, paseri tăiate, ouă, pește, iere,
conserve, vânat, unt, lapte, caș, miere, poame proaspete,
bere, vin, must etc., apoi răsad de plante, flori, blănuri
și lănării, covoare etc.

Toate să păstrează timp mai îndelungat și neschimbate.
Lichidăm și avansuri cu condiții moderate pentru
fiecare marfă.

Frigoriferele noastre au o situație favorabilă prin
faptul că sunt așezate lângă gară și sunt legate prin
o linie de șin cu gara de mărfuri de pe malul Dunării
și având o situație centrală pot fi atinse ușor din orice
parte a orașului.

Mărfurile supuse taxelor vamale și de consumație se
pot depune in mod liber, avem apoi avantajii la reex-
pediții

Fabrica noastră de gheață produce zilnic 500 de măgi
metrice de gheață.

Primim transportul mărfurilor depuse la noi și mij-
locim desfacerea noastră prin sucursalele noastre din
Viena, Berlin, Breslau, și London, așale tot in regia
noastră.

Avem sucursale pentru primirea și clasificarea mărfu-
rilor in provincie, in Arad, Careii-mari, Szentș Lugoj,
Huedin și Kaposvár.

Avem agenții la graniță in Bodenbach, Buchs, Eger I.
B. Granica, Halbstadt, Oderberg, Passau Salzburg, S m-
bach, Tetschen, Lindau.

Pentru lămuriri și informații au a se adresa la

Directiune.

ANUNȚURI

primește administrația <Tribuna> pe
lângă prețurile cele mai moderate

AMERICA!

Plecare cu vaporul din

HAVRE

in fiecare Sămbătă, din

VIENA

:: in fiecare Marția. ::

Bilete de drum prin

Linia franceză.

Bilete pentru căile
ferate americane in
prețuri originale.

Informații mai amănunțite
gratis și franco
numai prin

Linia franceză

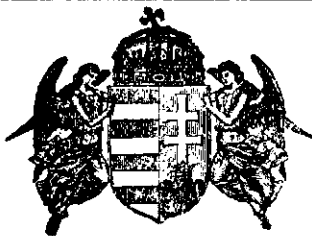
Viena

(IV. bezirk).

Wiedener Gürtel nr. 16

(Peste drum dela gara de
:: sud și gara statului), ::

Rugăm să țineți cont de
adresă.

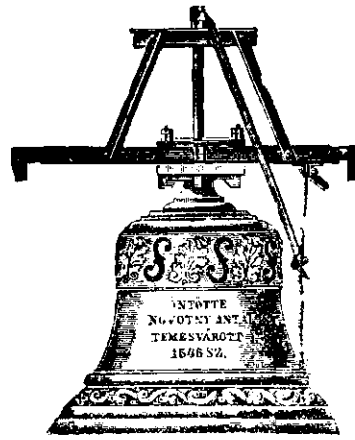

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta in 1896.

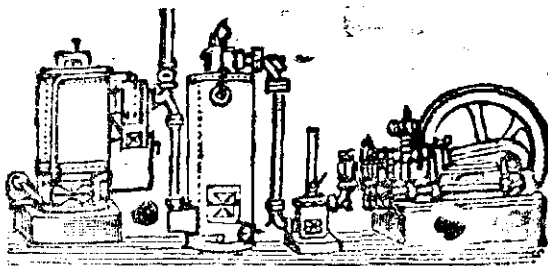
Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alu

ANTONIU NOVOTNY - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea
de nou a clopotelor stricațe, spre facerea de clopote întregi, armo-
nioase, pe garanție de ma, mulți ani provăzute cu ajustări de fer
bătut, construite spre a le ntoarce in ușurință in ori-ce parte, îndată
ce clopotele sunt bătute de o lătore fiind astfel scutite de crepare.
Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul in-
te cu deosebire ventate și pre-
miatē in mai multe rânduri, eari sunt provăzute in partea superioară
— ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai
adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibraire mai voluminoasă decât
cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este
egal in ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.
Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sire stă-
tătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut
— ca și spre turnarea de toace de metal. Preț-curanturii ilustrate gratis.

Garanția cea mai largă! Condiții ușoare de plată!

FABRICA DE MOTOARE DIN DREZDA

una din cele mai mari și mai vechi

fabrică de motoare

furnizează motoare și locomobile
cu gaz, cu benzină, cu păcură și acetilenă

toate perfecte, trainice, funcționând in
:: mod preciz sigur și ieftin. ::

Reprezentanța generală și depozitul se află la

**Gellért Ignác és Társa
BUDAPEST, Teréz-körut 41.**

Telefon Nr. 12-91. Telef Nr. 12-91.

Hai la spălat ca la horă
Fără teamă dragă soră
Căci de trudă la spălat
Săpunul Schicht ne-a scăpat.

Puterea minunată intensivă de curățat a
săpunului Hirsch a lui SCHICHT
zace in modul cum e preparat și in ma-
teriile curate din cari se compune!

Săpunul Hirsch a lui SCHICHT
cruță mâinile și albiturile! Cruță oboseala
și munca și apără sănătatea! Economisește
bani timp și lucr. 30,000 cor. garanție
pentru curățenie!

Kovács István urmașul lui

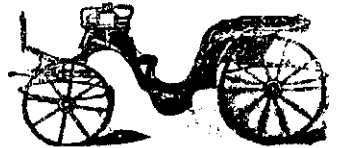
FARKAS J.

fabricant de trăsuri.

Temesvár Józsefváros, Fröbel utza 58.

(casa proprie).

Fondat in 1866. Mare depozit. Fondat in 1866

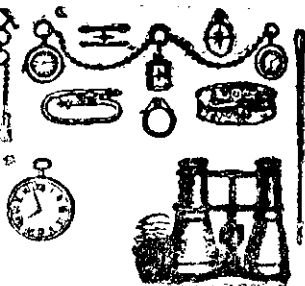

Are trăsuri noi și reparate.

Primește reparaturi, lucrări de faur de
lemnar și de lăcuit.

Gratis!
trimit oricui
cine se adresează la
mine, catalogul de pețuri
care a apărut de cu-
rând despre

Ciasornice
de prima calitate
și bijuterii, ciasornice
bine regulate remon-
toir cu 5 concane 60
fl., un ciasornic de trezit perfect cu 2 cor. 90 fl.

Cadouri mari de sărbătorii

Győző Brucker Nándor és Társa

mălestru de ciasornice.

Győr 75.

Czernoczky Mihály

magazin de ghete.

pentru dame și bărbați.

ARAD, Kossuth utca 67.

Fabricație proprie.

Prețuri ieftine.

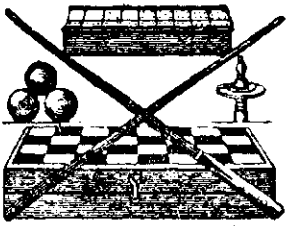
- Ghete de șevro pentru domni 12-40 cor.
- > > box > 11-60 >
- > > șevro cu bumbi p. dame 10-90 >
- > > cu șirete pentru dame 9-60 >
- > > box cu șirete p. dame 8-30 >
- > > pe de vițel p. dame 7-60 >
- Jumătăți de șevro brun 9-00 >
- Jumătăți de șevro 7-60 >
- Jumătăți de căprioară 6-40 >
- Ghete tari de muncitori dela 7- cor.
- Ghete de copii dela 3- cor.

Cea mai frumoasă muncă de strungar o face

Fock Gábor

ARAD, strada Weitzer János Nrul 6.

Pregătește ornamente și obiecte de os, precum și tot felul de lucruri ce se țin de brânza asta, mescioare de făcut dantelă :: și apartinențele. ::

Se pot comanda

pe lângă prețurile cele mai favorabile dela acest atelier. — Comandele din provincie se efectuează cu acuratețe și promptitudine.

HAINA PREOȚEȘTI.

Am onoare a aduce la cunoștința on. preoți, că mi-au sosit **stofele negre de primăvară** și vară și le păstrez în magazin în mare asortiment. — Mă voiu sili ca și până acum să câștig încrederea și mulțumirea on. mei clienți.

Pentru comandele din provincie e de ajuns să se trimită o reverență de model sau o haină; la dorință însă

mă duc pe cheltuiala proprie până la fața locului.

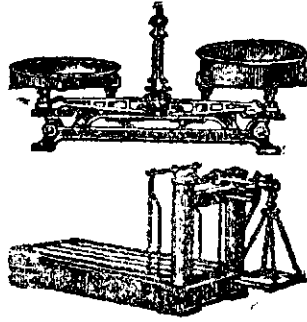
Primesc confecționarea și repararea odăjdilor bisericesti, cu prețuri moderate. Prăvălia: Lângă casina națională, casa Balog György. Szabadka. Vesselényi ut. **Hadnagy István**, croitor de haine civile și preoțești.

Să sprijinim industria din loc!

I. SPANLANG,

Iăcătușier

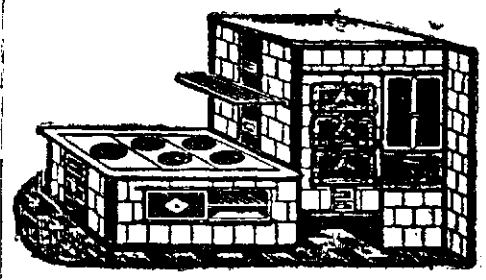
ARAD, Flórián-u. nr. 6e (casă proprie)

Primește în lucrătoria sa orice lucru ce stă în atingere cu această branșă, ca:

ferării pentru clădiri, mașini de fier, porți, balcone, coridoare, trepte, grilaje verende, scuturi, tablete în orice formă, sobe Meidinger, fântâni săritoare, și orice soluri de renovări.

Indeplinesc orice comandă atât în loc cât și în provincie în modul cel mai cinstit — iar pentru lucrul făcut de mine primesc chezașia.

Cerând sprijinul onoratului public, român

Cu stimă:

I. SPANLANG,

Iăcătușier.

Planuri pregătesc gratuit.

Orice lucru se îndeplinește, sub îngrijirea mea proprie.

Lucru admirabil. — Prețuri ieftine. — Serviciu prompt.

Grosz Nagy Ferencz,

farma- **Debreczen** :: farmacia ::
cist. :: *Arany egyszarvu*

Hajdusági
Bajuszpedrő.

Védjegy.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ
dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Cu rambursă gratuit.

MEDICAMENT

PENTRU VOPSIREA PARULUI

în culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

TRISKA J.

Primul depozit de piane
din tot Ardealul.

Kolozsvár (Cluj)
Sétatér utca Nrul 10
Recomandă pianurile și pianele sale provenite din fabricile celebre din țară și din străinătate precum și atelierul său de reparat instalat din nou, în care pianurile vechi și stricate să repare repede, prompt și estin cu mijloace moderne.
Pianuri cu chiril letine.

Birou de construcții.

Mihai Nadra

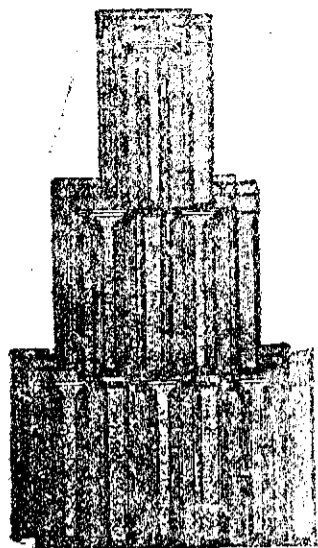
constructor.

Primește orice lucrări atingătoare de această ramură, care execută prompt și cu prețurile cele mai moderate, ca

devizuri (planuri de cheltuieli) și proiecte. Lucrare bună și frumoasă. — Execuția simplă.

Ca român, rog mult onoratul public românesc să binevoiască a mă sprijini cu binevoitoarele comande. Cu stimă:

MIHAI NADRA, constructor.
ARAD, strada Lipót Nrul 3.

Fabricație de Nagykikinda
 Tigle «Bohn» acoperitoare de
 siguranță brevetate. Nr. 72.

BOHN M. és Társai

NAGYKIKINDA și ZSOMBOLYA

Reprezentant: în ARAD, Mittner József.

Cel mai vechiu, cel mai mare și cel mai bun depozit în
 bransa aceasta de țigării în toată Austro-Ungaria îl au

FABRICILE DE CĂRAMIZI „BOHN“

din Nagykikinda și Zsombolya

Fondat la 1864. — Referințele celea mai alese. — Fondat la 1864.

PRODUȚIA ANUALĂ DE 50 MILIOANE

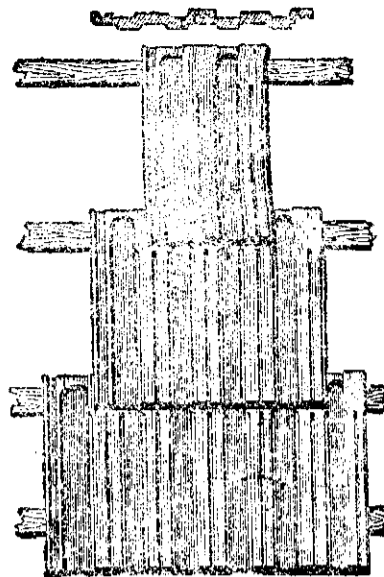
de țigle acoperitoare «BOHN», brevet regesc și cesar

în culoarea naturală roșie a OXIDULUI de fer sau culoarea cătranului.

FABRICAȚII: Țiglele «Bohn» acoperitoare, de siguranță, brevetate.

Acoperișul cel mai ieftin și cel mai frumos.

Preț-curent ilustrate și mostre se trimit gratuit și scutite de taxă.

Fabricație de Zsombolya
 Țigle acoperitoare, de siguranță tes-
 cuite, brevetate Nr. 153.

FRAȚII BURZA

ARAD, Boros-Béni tér.

recomandă depozitul lor cel bogat, prăgini de, fer
 plăci de fer, osii de fer, instrumente de fer,
 sobe de fer turnat, mășini de gătit, sârme și
 cuie de sârmă, lanțuri, săpi, arșeu, furci de
 oțel și tot felul de vase de bucătărie de fer
 o ——— turnat și smălțuite. ——— o

Mare depozit de stropitoare sistem „Wermorel“.

- - Mare depozit de revolvere - -
 cu repetiție, arme și recvizite de
 o o o împușcat. o o o

— Deposit de mașini agricole. —

așa d. e. pluguri de oțel sistem Sack, ma-
 șini de sămănaș, grape, tăietoare de pae
 și napi, cântare. Mare magazin.

Cea mai bună calitate în plăci de catran
 (păcură), și asfalt pentru acoperit casele.

Comandele din provincie se îndeplinesc punctual.

Telefon Nr. 604.

Telefon Nr. 604.

Firmă românească.

O păpușă pentru probă
 numai 5 cor. 50 fileri.

Pregătit cu pânză 9 coroane.

Se află la pregătitorul de păpuși de probă

VAJDA SAMU

BUDAPEST, Károly-körút 11. sz.

Mare institut de reparat de păpuși de jucărie.

Preț-curent gratis! Reparare de păpuși!

— Vânzare en gros și en detail. —

Mare succes.

Invenție nouă.

Dinții susțin sănătatea

căci sub influința lor stau organele mistuirei, cari ra-
 tural au înțiere asupra sănătății. Fiindcă sănătatea e
 mai scump tesaur din lume, de aceea vă recomand noua
 mea invenție, care nu e frază goală ci vă dă o probă sigură

cosmetical de dinți „Hófehér“

a lui Nádler

care și cei mai negligeați dinți îi curăță depărtându-le

negreala sau gălbineala îi face albi ca și zăpada

O singură experimentare adeverește, că „Hófehér“ e
 mai bun ca praful, crema și pasta de dinți, că nu e în
 el praf care să frece, care se pune pe gingei și
 între dinți și ducând smalțul de pe dinți produce du-
 reri de dinți și de gingei. Nu conține săpun, ca altele.

»Hófehér« e un lichid produs din sucuri de plante pe
 cale chimică, și are un gust plăcut.

Prețul unei sticle 1 cor. 50 fil, care ajunge 1—2 ani.

Se capătă la:

Nádler Lajos

ARAD, în depozitul din **Andrássy tér 20**,
 Locul fabricii: **Varjassy József utca 32**, (casa proprie).

Sub scutul legii și patentat!

Fondată în 1885.

Peterka Lajos

Fabrică de ciasornice de turn, angajată cu contract de capit. Budapesta.

Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.

Prăvălia:

V., strada Váczi nr. 57.

Face pe lângă prețuri mo-
 derate și garanție de mai
 mulți ani ciasornice de
 turn — școli — castele
 și casarme, primește de
 asemenea și repararea lor.

Fiind chemat se duce
 ori unde în persoană,
 budget face gratuit și l' tri-
 mite porto-franco ori cui.

